

Wojewoda Warmińsko-Mazurski

Olsztyn, 22 lipca 2026 r.

Wydział Polityki Społecznej

PS-VI.431.1.17.2026.MP

Szanowny Pan

Jarosław Złotkowski

Dyrektor

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

ul. Wojska Polskiego 15

11-010 Barczewo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Barczewie, ul. Wojska Polskiego 15, 11-010 Barczewo.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli Jednostką kierował pan Jarosław Złotkowski, który stanowisko Dyrektora Jednostki objął z dniem 1 sierpnia 2010 r.

Kontrolę w trybie zwykłym przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

Marzena Przybylska – główny specjalista, kierująca zespołem inspektorów, legitymacja służbowa nr 74/2019, wydana przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego oraz

Izabela Chowańska – główny specjalista, legitymacja służbowa nr 42/2025, wydana przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego,

na podstawie pisemnego imiennego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.518.2026 z 22 maja 2026 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Termin kontroli: Kontrolę rozpoczęto w dniu 1 czerwca 2026 r. i zakończono w dniu 3 czerwca 2026 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli Jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 1 w 2026 r.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: Opracowywanie i realizacja planu pracy z rodziną, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2025 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 oraz art. 197b ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 poz. 49 ze zm.) – dalej jako ustawa wrispz, w związku z art. 8-18 oraz 29-31 ustawy wrispz.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Jednostki kontrolowanej w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

USTALENIA KONTROLI

W treści ustaleń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

- 1) MOPS/ Ośrodek/ Jednostka – co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barczewie,
- 2) Dyrektor – co oznacza: Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie, pana Jarosława Złotkowskiego,
- 3) Gmina – co oznacza: wiejsko-miejską Gminę Barczewo,
- 4) Statut – co oznacza: *Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie*,
- 5) Regulamin – co oznacza: *Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie*,
- 6) Asystent – co oznacza: asystenta rodziny, o których mowa w ustawie, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zatrudnionego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Barczewie,
- 7) plan/ plan pracy – co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy w.r.p.
- 8) plan pomocy dziecku – co oznacza plan pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, o który mowa w art. 100 ust. 1 ustawy w.r.p.
- 9) ocena rodziny/okresowa ocena – co oznacza: okresową ocenę sytuacji rodziny, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy w.r.p.
- 10) koordynator – co oznacza: koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 77-79 ustawy w.r.p.
- 11) MOPS – co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barczewie,
- 12) PCPR – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie,
- 13) Wykaz/Wykaz rodzin – co oznacza: wykaz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w okresie objętym kontrolą, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę.

Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w MOPS dokumentacji (w tym dokumentów powstałych wcześniej, a mających wpływ na działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą) oraz informacje i wyjaśnienia przekazane przez Dyrektora MOPS.

1. Przedmiot kontroli w dokumentach organizacyjnych Jednostki

W okresie objętym kontrolą Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Barczewie działał w oparciu o:

- *Statut*, przyjęty Uchwałą Nr VI/36/07 Rady Miejskiej w Barczewie z dnia 19 lutego 2007 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie, ze zmianami z dnia 28 lutego 2011 r., 27 kwietnia 2012 r., 25 lipca 2019 r., 19 grudnia 2019 r. oraz 1 marca 2022 r. **/akta kontroli str. 1-12/**,
- *Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie*, wprowadzony Zarządzeniem nr 1/2011 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie z dnia 12 lipca 2011 r., wraz ze zmianami z dnia 31 lipca 2023 r. **/akta kontroli str. 13 - 24/**.

Analiza powyższych dokumentów wykazała, że uwzględniono w nich realizację zadań wynikających z ustawy wrspz oraz ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży „Za życiem” (Dz.U 2024, poz. 1829), w strukturze jednostki wyodrębniono stanowisko asystenta rodziny oraz wskazano zakres realizowanych przez niego zadań.

Ponadto ustalono, że w Ośrodku nie wprowadzono odrębnych zarządzeń dotyczących realizacji zadań przez asystenta, opracowano natomiast wzory dokumentacji jaką winien prowadzić i są to:

- zgoda na podjęcie współpracy rodziny z asystentem,
- karta informacyjna dotycząca rodziny,
- dziennik wizyt w środowisku rodzinnym,
- miesięczny harmonogram pracy asystenta z koordynatorem, pracownikami socjalnymi i innymi,
- karta czasu pracy asystenta rodziny,
- notatki służbowe,
- plan pracy z rodziną,
- aktualizacja planu pracy,
- okresowa ocena sytuacji rodziny **/akta kontroli str. 25-36/**.

Kontrolujący nie wnieśli uwag do przedłożonej dokumentacji.

2. Organizacyjne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

a) zasób kadrowy realizujący zadania

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy wrispz, w przypadku gdy wyznaczonym na podstawie ust. 1 tego artykułu podmiotem realizującym pracę z rodziną jest ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, w ośrodku albo w centrum można utworzyć zespół do spraw asysty rodzinnej. W toku kontroli stwierdzono, że w Ośrodku nie powołano takiego zespołu.

Z Wykazu osób zatrudnionych na stanowisku asystenta rodziny, stanowiącego **akta kontroli str. 37-38** wynika, że w okresie objętym kontrolą w Ośrodku zatrudniano 1 asystenta w wymiarze 1 etatu, w ramach zadaniowego czasu pracy. Zgodnie z pisemną informacją przedłożoną przez Dyrektora wynika, że:

.....
.....
.....

Zespół inspektorów zapytał, czy podejmowano jakiekolwiek działania mające na celu zatrudnienie drugiego asystenta, na co Dyrektor odpowiedział: *„Jest to krótki okres, dlatego nie ogłaszaliśmy naborów. Jest już kandydatka do pracy na stanowisku asystenta rodziny w ramach zastępstwa. Planujemy zatrudnić w/w osobę od 8 czerwca 2026 r.”* **/akta kontroli str. 39-40/**.

Brak asystenta rodziny przez okres 3 miesiące, a łącznie z urlopem wypoczynkowym - 4 miesiące to długi czas dla rodzin, które takiego wsparcia potrzebują. Dlatego też w opinii organu kontroli niezbędnym jest w takiej sytuacji (posiadając też wiedzę o mającej nastąpić dłuższej nieobecności) zintensyfikować poszukiwanie osób na to stanowisko, w celu zapewnienia ciągłości wsparcia udzielanego przez asystenta rodzinom, co omówiono w trakcie kontroli. Kontrolujący zapytali czy i w jaki sposób wspierano rodziny, które zostały wcześniej objęte

wsparciem asystenta, Dyrektor w pisemnej informacji poinformował zespół kontrolujących: „Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barczewie, w okresie nieobecności asystenta rodziny mieli wgląd w sytuację rodzin. Zarówno kontaktowali się z nimi telefonicznie jak również odwiedzali je w miejscach zamieszkania w zależności od potrzeb. Informowali o możliwości i potrzebie uzyskania pomocy i wsparcia zarówno ze strony pomocy społecznej jak i innych instytucji i organizacji. Ponadto pracownicy socjalni przygotowywali i odpowiadali na pisma, dotyczące w/w rodzin kierowane do różnych podmiotów. W zależności od rodzaju sprawy przygotowywali notatki służbowe bądź rodzinne wywiady środowiskowe” **/akta kontroli str. 41-42/**. Przykładowe notatki stanowią **akta kontroli str. 43-44**.

W badanym okresie wsparciem asystentów objętych było 20 rodzin, spośród których 7 w tym okresie zakończyło współpracę **/akta kontroli str. 45-48/**.

Z pisemnych oświadczeń Dyrektora, stanowiących **akta kontroli str. 49-50** wynika, że praca asystenta rodziny nie była łączona z wykonywaniem przez niego obowiązków pracownika socjalnego na terenie Gminy, co jest zgodne z zapisami art. 17 ust. 3 ustawy wrispz. Dyrektor oświadczył również, że w okresie objętym kontrolą asystent nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę, zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy wrispz oraz, że nie pracował jednocześnie więcej niż z 15 rodzinami **/akta kontroli str. 51/**.

Z wykazu osób zatrudnionych w MOPS wynika, że realizację planów pracy z rodziną dodatkowo wspomagali **/akta kontroli str. 37-38/**:

- pracownicy socjalni – 8 osób,
- prawnik – 1 osoba,
- psycholog – 1 osoba,
- terapeuta ds. przemocy – 1 osoba,
- terapeuta ds. uzależnień – 1 osoba.

b) zasób instytucjonalny Gminy wspomagający realizację zadań

Z pisemnej informacji Kierownika, stanowiącej **akta kontroli str. 52-53** wynika, że praca asystenta wspomagana była w głównej mierze przez specjalistów zatrudnionych w MOPS oraz takie podmioty jak:

- placówki oświatowe (szkoły, przedszkola)
- Urząd Miasta w Barczewie (pomoc prawna).

Ustalono, że na terenie Gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające oraz placówki wsparcia dziennego, o których mowa w ustawie wrispz.

3. Wspieranie rodzin – charakterystyka stanu na terenie Gminy

Z pisemnej informacji przedstawionej przez Dyrektora wynika, że w badanym okresie wsparciem asystentów objętych było w sumie 20 rodzin, z których 13 winno kontynuować współpracę po zatrudnieniu asystenta. Z 7 rodzinami asystent zakończyli współpracę. Nie objęto w badanym okresie żadnej rodziny na mocy ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Natomiast 5 rodzin zostało zobowiązanych do pracy z asystentem przez sąd.

W okresie objętym kontrolą w pieczy zastępczej przebywało łącznie 17 dzieci z 5 rodzin, w tym:

- 11 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 6 w zawodowych rodzinach zastępczych **/akta kontroli str. 54-55/**.

Okres pobytu dzieci w pieczy zastępczej wynosił od 10 dni do 2 lat. W okresie objętym kontrolą żadne dziecko nie powróciło do rodziny biologicznej, 1 wychowanek usamodzielniał się.

Z pisemnej informacji przedłożonej przez Jednostkę kontrolowaną, stanowiącej **akta kontroli str. 54-55** wynika, że spośród 5 rodzin, z których dzieci przebywały w pieczy, w okresie objętym kontrolą wszystkie rodziny objęte były wsparciem asystenta, jednakże z 1 z nich zakończono pracę ze względu na brak chęci współpracy.

4. Tryb przydzielania asystenta rodziny

Oceny wykonania przez Jednostkę zadań w zakresie opracowania i realizacji planu pracy z rodziną, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, dokonano w oparciu o analizę dokumentacji 7 rodzin objętych wsparciem asystenta (w Wykazie pod poz. 1, 6, 9, 10, 12, 13, 18) w tym:

- 3 rodzin, w których praca asystenta została zakończona, z czego 1 rodzina zobowiązana była do współpracy z asystentem przez sąd,
- 4 rodzin, z którymi praca trwała nadal – z czego 1 rodzina zobowiązana była do współpracy z asystentem przez sąd.

a) pozyskanie informacji o rodzinie

Z danych przekazanych przez Dyrektora wynika, że informacje o tym, że rodzina potrzebuje wsparcia asystenta pochodzą najczęściej ze środowiska lokalnego – od pracownika socjalnego, z sądu oraz placówek oświatowych **/akta kontroli str. 56/**.

W badanych przypadkach wsparcie asystenta nastąpiło: w 5 przypadkach w wyniku powzięcia informacji od pracownika socjalnego, 2 rodziny zostały do tej współpracy zobowiązane przez sąd.

b) procedura przydzielania asystenta rodziny

W każdym badanym przypadku, pracownicy socjalni po powzięciu informacji o rodzinie, przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze, zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy wrispsz, przeprowadzali w niej wywiad środowiskowy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej, za wyjątkiem 1 rodziny zobowiązanej do współpracy przez sąd.

Analizy sytuacji rodzin, o której mowa w art. 11 ust. 2 ustawy wrispsz, pracownicy socjalni dokonywali na druku wywiadu środowiskowego, w którym wnioskowali o przydzielenie asystenta, co zatwierdzał Dyrektor składając swój podpis **/akta kontroli str. 57-71/**.

Kontrolujący zwrócili uwagę na fakt, iż analiza sytuacji rodziny, dokonywana przez pracowników socjalnych w wywiadach środowiskowych, nie zawsze odzwierciedlała sytuację rodziny wskazującą na potrzebę wsparcia jej przez asystenta rodziny. W niektórych przypadkach w wywiadzie brakowało pełnego obrazu dotyczącego funkcjonowania rodziny,

uzasadniającego konieczność przydzielenia asystenta rodziny. Zagadnienia to szeroko omówiono z Dyrektorem kontrolowanej Jednostki w toku kontroli.

Asystent pobierał od rodziny pisemną zgodę na współpracę **/akta kontroli str. 72/**, a następnie

sporządzał dokument pn. „Karta informacyjna dotyczącą rodziny” **/akta kontroli str. 73/**.

Przydzielanie asystenta, co do zasady, następowało bez zbędnej zwłoki, za wyjątkiem rodzin z Wykazu rodzin poz. 1 i poz. 18.

W przypadku rodziny z Wykazu rodzin poz. 1, w dniu 8.05.2024 r. dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, a asystent objął wsparciem tę rodzinę dopiero 11.09.2024 r. Z pisemnych wyjaśnień przedłożonych przez Dyrektora wynika, że:

„(...) w okresie od 8.05.2024 r. do 11.09.2024 r. rodzina była objęta wsparciem pracownika socjalnego. Informowano rodzinę jak należy postępować żeby dzieci wróciły do domu. Asystent pracował w tym czasie z innymi rodzinami i dopiero 11.09.2024 r. była możliwość przyznania Pani [osoba z Wykazu pod poz. 1] asystenta”.

W przypadku rodziny z Wykazu rodzin poz. 18, w dniu 10.03.2025 r. sąd zobowiązał rodzinę do współpracy z asystentem, który objął ją swoim wsparciem dopiero 8.07.2025 r. Na zapytanie o przyczynę tak późnego objęcia rodziny wsparciem asystenta, Dyrektor odpowiedział:

„ (...) W okresie 10.03.2025 r. – 8.07.2025 r. rodzina była objęta wsparciem pracownika socjalnego. Informowano Panią [osoba z Wykazu pod poz. 18] jak należy postępować aby dzieci nie zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Asystent rodziny pracował w tym z innymi rodzinami i dopiero 8.07.2025 r. była możliwość objęcia rodziny Pani [osoba z Wykazu pod poz. 18] pomocą i wsparciem asystenta” **/akta kontroli str. 74-76/**. Powyższe sytuacje

wskazują na brak możliwości obejmowania wszystkich rodzin potrzebujących wsparcia asystenta rodziny (w tym rodzin zobowiązanych do tej współpracy przez sąd) tą pomocą. Dlatego też, w toku kontroli omówiono kwestię przeanalizowania potrzeb w tym zakresie i rozważenia możliwości zatrudnienia asystenta w większym wymiarze czasu pracy, adekwatnie do występujących potrzeb. Przyczyną powyższej nieprawidłowości było zatrudnienie asystenta rodziny w wymiarze czasu pracy niewystarczającym do występujących potrzeb, a jej skutkiem nieobjęcie wszystkich rodzin tym wsparciem niezwłocznie po stwierdzeniu takiej konieczności.

c) rodziny zobowiązane przez sąd do współpracy z asystentem rodziny

W badanym okresie 5 rodzin zostało zobowiązanych do współpracy z asystentem przez sąd, spośród których analizie poddano teczki rodzin z Wykazu pod poz. nr 10 i 18.

W przypadku rodziny z Wykazu poz. 10 zobowiązanie to powstało w listopadzie 2023 r.

Po powzięciu informacji, że rodzina(....) na teren Gminy Barczewo, pracownik socjalny przeprowadził wywiad środowiskowy w rodzinie, a następnie objęło ją wsparciem asystenta. Na dzień zakończenia czynności kontrolnych dzieci pozostały w rodzinie.

W przypadku rodziny z Wykazu poz. 18 ustalono, że 10 marca 2025 r. sąd ograniczył jej władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora i zobowiązał do współpracy z asystentem rodziny, który rozpoczął pracę z rodziną dopiero 8 lipca 2025 r. Wyjaśnienie w tej sprawie zawarto w punkcie 4b.

W dniu 19 lutego 2026 r., zasięgając opinii MOPS **/akta kontroli str. 77/**, zgodnie z którą rodzina jest w stanie funkcjonować bez wsparcia asystenta, sąd uchylił ograniczenie władzy rodzicielskiej w postaci nadzoru kuratora i zobowiązania do współpracy z asystentem rodziny orazPo zakończeniu współpracy z asystentem, rodzinę wspierał pracownik socjalny **/akta kontroli str. 76/**. Dnia 4 maja 2026 r. sąd wydał postanowienie o ograniczeniu władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie 1 spośród 3 dzieci w pieczy zastępczej. W informacji przedstawionej przez Dyrektora oraz przedłożonej dokumentacji wynika, że: *„Rodzina w dalszym ciągu jest monitorowana przez pracownika socjalnego MOPS w Barczewie, pozostaje również w stałym kontakcie telefonicznym. Mając na uwadze powyższe zachodzi konieczność dalszej współpracy rodziny z asystentem rodziny”* **/akta kontroli str. 76/**. Mając na względzie fakt, że praca z rodziną winna być prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na co wskazuje art. 10 ust. 4 ustawy wrispz, istnieje zasadność niezwłocznego objęcia rodziny wsparciem asystenta.

5. Praca z rodziną objętą wsparciem asystenta rodziny i spójność działań z systemem pieczy zastępczej

a) opracowanie, realizacja i aktualizacja planu pracy z rodziną

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy i ust. 3 ustawy wrispz, do zadań asystenta należy opracowanie planu pracy z rodziną. Plan ten, w myśl art. 15 ust. 3 ustawy, winien obejmować zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych rodziny, a także zawierać terminy ich realizacji i ich przewidywane efekty. Winien być opracowany z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, a w przypadku gdy dziecko umieszczono w pieczy zastępczej, we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i skoordynowany z planem pomocy dziecku.

Poddane analizie plany pracy z rodziną, poza podstawowymi informacjami dotyczącymi rodziny, zawierały datę sporządzenia i uwzględniały:

- cel główny,
- cele szczegółowe (przewidywane efekty),
- *harmonogram działań* (ujęty w formie tabelarycznej) z opisem działań, terminami ich wykonanie, wskazaniem osób odpowiedzialnych za ich realizację oraz ocenę wykonania działania,
- podpisy rodziny, asystenta i pracownika socjalnego.

Zauważyć należy, że uwzględnione w planach pracy z rodziną cele główne i szczegółowe nie są elementem wymagany w obowiązujących przepisach, natomiast obligatoryjne jest uwzględnianie w planach m.in **efektów** zaplanowanych **działań**, na co wskazuje art. 15 ust. 3 ustawy wrispz. Zapytany o przyczynę braku sformułowania efektów do wyznaczonych działań, Dyrektor odpowiedział: *„Przewidywane efekty zaplanowanych działań w planie pracy z rodziną są jednocześnie celami szczegółowymi współpracy z rodziną bezpośrednio z nich wynikają (...)”* **/akta kontroli str. 78-79/**.

Stwierdzono, że w planach pracy z rodziną nie planowano działań do wszystkich założonych celów szczegółowych – efektów. Np. w planie rodziny z Wykazu rodzin poz. 10 **/akta kontroli str. 80-81/** przyjęto 3 cele szczegółowe – efekty, przy czym do 2:

- zamieszkanie podopiecznej i jej dzieci z jej partnerem w samodzielnym mieszkaniu,
- podwyższenie alimentów - nie zaplanowano żadnych działań.

Podobnie w przypadku pozostałych rodzin (z Wykazu poz. 1, 6, 9, 13, 18), których plany pracy poddano analizie, nie do wszystkich założonych efektów, zaplanowano działania **/akta kontroli str. 82-91/**. Powyższe przykłady wskazują na zasadność zweryfikowania dotychczasowego sposobu konstruowania planów pracy z rodziną oraz sporządzania ich w taki sposób aby były zawierały wszystkie ustawowe elementy, oraz były spójne i czytelne dla rodziny.

Ponadto stwierdzono, że podpisy rodziny, asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego umieszczone są pod datą sporządzenia dokumentu oraz określonymi celami: głównym i szczegółowymi – efektami, a pod podpisami znajdują się wpisy w harmonogramie działań, wpisywane na bieżąco, z późniejszymi datami, co pozwala przypuszczać, iż działania dodawane są na bieżąco wg potrzeb, co nie do końca odpowiada istocie planowania. Z definicji plan powinien zawierać działania, które zamierza się zrealizować. Jest pewnym projektem stanu jaki chcemy osiągnąć (przewidywane efekty) przy pomocy środków do jego realizacji (działań). W opinii organu kontroli nie jest to właściwa praktyka, ponieważ plan winien być opracowany z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, a taka konstrukcja planu to uniemożliwia. W ramach bieżącego instruktażu zwrócono uwagę na zasadność dokonania zmian w druku planu, tak był spójnym i zrozumiałym dla rodziny dokumentem, którzy mają wiedzę jakie działania podjąć aby poprawić swoją sytuację. W ocenie organu kontroli określanie konkretnych działań do realizacji i przewidzianych do nich efektów może w znacznym stopniu usprawnić pracę asystenta i przyczynić do podniesienia motywacji do podejmowania działań przez rodzinę. Kontrolujący pouczyli w formie instruktażu jak powinno takie planowanie wyglądać, przekazali również do ewentualnego wykorzystania wzór dokumentu zawierającego wszystkie ustawowo wymagane elementy.

Przyczyną powstania powyższej nieprawidłowości polegającej na niewłaściwej konstrukcji planu była niewłaściwa interpretacja przepisów oraz **niewdrożenie instruktażu z poprzednich kontroli**, co mogło wpłynąć na osiągnięte efekty pracy z rodziną.

Podobne uwagi organ kontroli wniósł już w roku 2019, w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 23 kwietnia 2019 r. (znak: PS-VI. 431.1.15.2019.KB) oraz w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 7 lipca 2023 r. (znak: PS-VI.431.1.13.2023.MM). Powyższe kwestie omówiono szeroko w toku kontroli.

W myśl art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy wrispsz w przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej plan pracy powinien być opracowany we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz winien być skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej. W celu zbadania realizacji tego obowiązku poddano analizie teczki wszystkich rodzin z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej: rodziny z Wykazu poz. 1, 6, 9, 12, 13 i 18, przy czym nadmienić należy, że z rodziną z Wykazu poz. 12 nie sporządzono jeszcze planu pracy.

Ustalono, że na planach pracy z rodziną z Wykazu poz. 1, 6 9, 13 nie potwierdzono, że został on opracowany w współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej/wychowawcą placówki opiekuńczo-wychowawczej i skoordynowany z planem pomocy dziecku przebywającym w pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 80-91/**.

W dokumentacji prowadzonej przez asystenta nie było też żadnych notatek potwierdzających

realizację tego obowiązku, znajdowały się tylko notatki dotyczące udziału asystenta w posiedzeniach okresowej oceny sytuacji dziecka.

W teczkach dwóch z ww. rodzin (z Wykazu poz. 1 i 9) znajdowały plany pomocy dzieciom, (przykładowy stanowi **akta kontroli str. 92-94/**, które mogą świadczyć, że plany pracy z rodziną skoordynowane były z planami pomocy dziecku, jednak w pozostałych teczkach planów pomocy dziecku nie było. Zebrany materiał nie pozwala stwierdzić jednoznacznie, że obowiązek wynikający z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy wrispsz był realizowany. Przyczyną powyższej nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja obowiązujących przepisów oraz brak rzetelności przy dokumentowaniu realizacji swoich obowiązków przez asystenta, a jej skutkiem brak pewności czy działania obu instytucji – MOPS i PCPR zmierzają w tym samym kierunku, w celu jak najszybszej poprawy sytuacji dziecka i rodziny. Powyższe szeroko omówiono z Dyrektorem w toku kontroli.

b) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny

Badana dokumentacja pozwala stwierdzić, że sporządzone oceny przekazywane były do Dyrektora, co potwierdzają jego podpisy na ocenach okresowych **/akta kontroli str. 95 - 99/**, natomiast nie zawsze sporządzane były zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt.15 ustawy wrispsz, a więc nie rzadziej niż co pół roku. Stwierdzono, że w przypadkach: rodziny z Wykazu poz. 1, 13 i 18 w ogóle nie dokonano okresowych ocen sytuacji rodziny, których termin przypadał odpowiednio 9 kwietnia 2026 r., 8 lutego 2026 r. (asystent był jeszcze w pracy) i 8 lutego 2026 r. (asystent był jeszcze w pracy).

Zapytany o przyczynę braku tych ocen, Dyrektor odpowiedział: „*Po 9 lutego 2026 r. nie były prowadzone okresowe oceny aktualnej sytuacji rodziny ze względu na to, że asystent rodziny przebywał na usprawiedliwionej nieobecności*” **/akta kontroli str. 25/**. Nadmienić należy, że zgodnie z przedłożoną przez Dyrektora informacją, asystent przebywał na urlopie wypoczynkowym - na który zapewne zgodę wyraził Dyrektor Jednostki – od 9 lutego 2026 r. W opinii organu kontroli winien zatem tak pokierować pracą asystenta, aby ten mógł dopełnić wszystkich ustawowych obowiązków. Szczególnie, iż ustawa pozwala na dokonanie oceny nie rzadziej niż co pół roku, zatem można było sporządzić ją wcześniej.

Niedokonanie oceny może znacząco wpłynąć na efektywność podejmowanych działań mających na celu pokonanie trudności życiowych rodziny. Brak okresowej oceny sytuacji rodziny podsumowującej jej aktualną sytuację i obszary, w których zrealizowano zamierzone działania, utrudnia ocenę uzyskanych efektów i skutkuje brakiem wsparcia adekwatnego do obecnej sytuacji rodziny. Utrudnia również ewentualne planowanie kolejnych działań na przyszłość. Dlatego też w ramach instruktażu zwrócono uwagę Dyrektorowi na konieczność sporządzenia ocen w ustawowo określonych terminach oraz zaległych możliwie krótkim terminie, po zatrudnieniu asystenta rodziny.

Przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości była zła organizacja pracy, a jej skutkiem brak pełnej informacji na temat aktualnego funkcjonowania rodziny.

c) udział asystenta w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej

Analiza dokumentacji wykazała, że asystent rodziny uczestniczył w ocenach sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, co potwierdzają wpisy w „*Dziennikach wizyt w środowisku*

rodzinnym”, kontrolującym przedstawiono też zaproszenia na posiedzenia Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka /akta kontroli str. 100-103/.

d) współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówką opiekuńczo-wychowawczą

Na podstawie analizy dokumentacji nie stwierdzono, aby w przypadku rodzin biologicznych, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej, asystent współpracował z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej oraz wychowawcami placówek opiekuńczo-wychowawczych, ponieważ na planach nie było śladu potwierdzenia opracowania ich we współpracy z tymi osobami w celu skoordynowania działań obu instytucji ukierunkowanych na poprawę sytuacji dziecka i rodziny, w dokumentacji nie było też żadnej notatki, że czynności tej dokonano. W opinii organu kontroli systematyczna współpraca asystenta z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i/lub pracownikami placówki opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa dziecko (nie tylko w zakresie koordynacji planów), jest ustawowym obowiązkiem asystenta rodziny. Jest też niezbędna w celu wymiany bieżących informacji oraz skoordynowania działań obu instytucji w celu poprawy sytuacji dziecka i rodziny. Fakt współpracy asystenta z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej placówką opiekuńczo-wychowawczą należy dokumentować, co szeroko omówiono z Dyrektorem w toku kontroli.

Przyczyna powyższej nieprawidłowości wynikała z niewłaściwie przyjętej praktyki i rozwiązań interpretacyjnych lub organizacyjnych, przyjętych w Jednostce. Kontrolujący nie byli w stanie ustalić wprost jej skutków z uwagi na nieobecność asystenta i brak możliwości poczynienia ustaleń w tym zakresie.

e) działania asystenta rodziny na rzecz reintegracji rodziny

W oparciu o przeprowadzoną analizę dokumentacji zespół inspektorów ustalił, że asystent realizował zadania określone w art. 15 ustawy wripsz, a w szczególności:

- udzielał pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, utrzymania porządku i prawidłowego zarządzania budżetem domowym,
- motywował do utrzymani abstynencji i podjęcia i kontynuowania terapii uzależnień,
- motywował do dbania o higienę osobistą członków rodziny,
- pomagał w sporządzaniu pism i załatwianiu spraw urzędowych,
- motywował do dokonania diagnoz dzieci,
- motywował do wspierania dzieci w realizacji obowiązku szkolnego,
- udzielał pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- motywował rodziców do spędzania czasu wolnego razem z dziećmi i wskazywał im konstruktywne aktywności,
- modelował zachowania rodziców wobec dzieci, wskazywał prawidłowe wzorce wychowawcze,
- motywował do ubiegania się o przysługujące świadczenia oraz pomagali w ich uzyskaniu,
- motywował do dbania o zdrowie członków rodziny, realizację wyznaczonych wizyt i zaleceń lekarskich,

Asystent rodziny podejmowane czynności dokumentował w „Dziennikach pracy asystenta rodziny” i „Kartach czynności asystenta rodziny” **/akta kontroli str. 104-108/**.

W przypadku rodzin z Wykazu pod pozycją:

- 1 - praca prowadzona jest w kierunku powrotu 2 dzieci (troje młodszych przebywa w domu) jednakże jak do tej pory rodzinie nie udało się zmobilizować na tyle, żeby stworzyć warunki pozwalające na powrót dzieci do domu,
- 13 - praca prowadzona jest w kierunku powrotu 6 dzieci do domu rodzinnego.

Asystent rodziny podejmował różnorodne działania, w celu powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych i podniesienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin. Od 9 lutego 2026 r., w związku z usprawiedliwioną nieobecnością asystenta, wsparcie rodzin oraz monitorowanie ich funkcjonowania realizowali pracownicy socjalni.

f) współpraca z podmiotami realizującymi działania na rzecz dziecka i rodziny

Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji oraz informacji przekazanych przez Dyrektora **/akta kontroli str. 109-115/** ustalono, że asystent, stosownie do zapisów art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy wrispz, podejmując działania zmierzające do poprawy sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, współpracował z jednostkami administracji samorządowej i innymi podmiotami oraz osobami specjalizującymi się w pracy na rzecz dziecka i rodziny, takimi jak:

- Klub Integracji Społecznej w Barczewie – prowadzenie warsztatów dla rodziców,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - motywowanie do zmiany stylu życia osób uzależnionych ,
- Zespół Interdyscyplinarny – kierowanie sprawców przemocy na programy korekcyjno-edukacyjne, ,
- Punkt Konsultacyjno-Doradczy w Barczewie – nieodpłatne porady psychologa, prawnika, terapeutę ds. przemocy i uzależnień,
- Punkt nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Urzędzie Miejskim w Barczewie nieodpłatne porady prawnika ,
- Komisariat Policji w Barczewie – współpraca polegająca na monitorowaniu środowisk rodzinnych, konsultacje w celu ustalenia możliwości pomocowych,
- I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Olsztynie Wykonującym Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich – konsultacje telefoniczne z kuratorami dotyczące rodzin wspólnie objętych wsparciem,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna przy SP3 w Barczewie,
- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w Olsztynie ,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Rodzinie w Olsztynie „Arka”,
- Instytut Matki i Dziecka w Warszawie – wizyta z podopieczną i jej córką, konsultacje z lekarzem dotyczące zaleceń względem małoletniej

Przedłożona kontrolującym dokumentacja m.in. pisma do sądu, zaproszenia do udziału w posiedzeniu zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka oraz notatki służbowe odzwierciedlały współpracę z podmiotami, o których mowa powyżej **/akta kontroli str. 100-101, 103, 116-118/**.

g) monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu z nią współpracy

Zgodnie z art. 15 ust 1 pkt 16 ustawy wrispsz asystent winien monitorować funkcjonowanie rodziny po zakończeniu z nią współpracy. Ustalono, że w badanym okresie współpracę z asystentem rodziny zakończono z 7 rodzinami, w tym:

- osiągnięcie celu głównego – 2 rodziny,
- wyprowadzenie się z terenu Gminy – 3 rodziny,
- uchylenie zobowiązania rodziny do współpracy z asystentem przez sąd – 1 rodzina,
- brak współpracy – 1 rodzina.

W toku kontroli poddano analizie dokumentację 3 rodzin, z którymi zakończono współpracę:

- rodzina z Wykazu poz. 6 – ze względu na brak współpracy praca asystentem zakończona została 3.06.2026 r., z przedłożonej dokumentacji wynika, że monitoring jej funkcjonowania trwał do 3.12.2025 r. i polegał na spotkaniach asystenta z rodziną w ich miejscu zamieszkania **/akta kontroli str.119-121/**
- rodzina z Wykazu poz. 9 – ze względu na wyprowadzkę do innego miasta – monitoring nie był możliwy,
- rodzina z Wykazu poz. 18 – ze względu na uchylenie zobowiązania rodziny przez sąd z dnia 19.02. 2026 r. do współpracy z asystentem rodziny, w związku z usprawiedliwioną nieobecnością asystenta, monitoring przez asystenta nie mógł być prowadzony, rodzina objęta jest wsparciem pracownika socjalnego, co potwierdził Dyrektor w swoim wyjaśnieniu, dołączając notatki pracownika socjalnego **/akta kontroli str. 122-124/**.

W dwóch analizowanych przypadkach (rodzina z Wykazu poz. 6 i poz. 9), po zakończeniu pracy z rodziną asystent sporządzał notatkę *Zakończenie współpracy asystenta rodziny z podopieczną* ..., gdzie wskazywał z jakiego względu ta współpraca się zakończyła oraz opisywał aktualną sytuację rodziny **/akta kontroli str. 125-126/**. W przypadku rodziny z Wykazu poz. 18 takiej notatki nie sporządzono z uwagi na usprawiedliwioną nieobecność asystenta rodziny.

Asystent dokonywał też wpisu w *Dzienniku wizyt w środowisku rodzinnym* podsumowującego współpracę w środowisku rodziny **/akta kontroli str. 127-128/**. W opinii zespołu kontrolerów, uwzględniając zapis art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy wrispsz, który stanowi, że oceny sytuacji rodziny należy dokonywać nie rzadziej niż co pół roku i przekazywać ją kierownikowi jednostki organizującego pracę z rodziną, w przypadku zakończenia pracy z rodziną, zasadnym byłoby dokonanie końcowej oceny sytuacji rodziny, wskazanie powodu zakończenia współpracy, uwzględnienie efektów jakie udało się osiągnąć a jakie nie, oraz przekazanie tej oceny do Dyrektora. Powyższe omówiono z Dyrektorem, w trakcie wykonywania czynności kontrolnych.

UWAGI i WNIOSKI

W ocenie organu kontroli rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny co do zasady wspierane były adekwatnie do rozpoznanych przez asystenta problemów. Zasób kadrowy Jednostki nie do końca pozwalał jednak na zabezpieczenie potrzeb wsparcia rodzin usługą asystenta rodziny **i objęcie ich współpracą niezwłocznie**.

Przepisy ustawy o wrispsz wskazują, że asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę z liczbą rodzin nie większą niż 15, jednakże należy wziąć pod uwagę, że na terenie Gminy mogą

się pojawić rodziny - np. zobowiązane do pracy z asystentem przez sąd - które wymagają niezwłocznego objęcia ich pomocą, lub rodziny wieloproblemowe wymagające szeroko płaszczyznowego wsparcia. Przeprowadzona kontrola wykazała, że na takie wsparcie rodziny musiały czekać kilka miesięcy. Nadto Ośrodek nie zapewnił płynności zatrudnienia asystenta, wskutek czego ich wspieranie miało ograniczony wymiar (monitorowanie środowisk przez pracowników socjalnych). Dlatego też organ kontroli zwraca uwagę na zasadność przeanalizowania potrzeb lokalnego środowiska i rozważenia możliwości zwiększenia liczby etatów lub wymiaru czasu zatrudnienia asystenta.

Kontrola wykazała, iż asystent nie zawsze planował realizowane działania, co pośrednio może wynikać z obciążenia jego (w znacznym okresie objętym kontrolą) niemal maksymalną liczbą rodzin.

Niemniej, badane teczki rodzin pozwalają stwierdzić, że asystent współpracował z podmiotami działającymi rzecz dziecka i rodziny, ukierunkowanymi na udzielanie rodzinom pomocy i wsparcia. W przypadku rodzin, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej, asystent współpracował z pracownikami powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz z pracownikami socjalnymi. Pracownicy socjalni przesyłali do powiatowych centrów pomocy rodzinie informacje o funkcjonowaniu rodzin dzieci przebywających w pieczy.

Należy zaznaczyć, że w odniesieniu do planów pracy z rodziną organ kontroli stwierdził nieprawidłowości w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 23 kwietnia 2019 r. (znak: PS-VI.431.1.15.2019.KB) oraz w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 7 lipca 2023 r. (znak: PS-VI.431.1.13.2023.MM), wobec czego organ kontroli poucza, że zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy wrispz, **kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej od 1000 do 15 000 zł.**

W celu zminimalizowania ryzyka powstania uchybień i/lub nieprawidłowości w realizacji zadań, należy wdrożyć instruktaż udzielony w toku kontroli, w bieżącą pracę Jednostki.

ZALECENIA POKONTROLNE

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniem, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora Jednostki działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

- 1. Plany pracy z rodziną sporządzać zgodnie z zapisami art. 15 ust 3 ustawy wrispz, z uwzględnieniem wszystkich wymaganych elementów oraz zasad planowania, tak aby tworzyły spójny i zrozumiały dla rodzin dokument.**
- 2. Plany pracy z rodziną, w przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej opracowywać we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, koordynować plan pracy z rodziną z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej, a fakt ten dokumentować w sposób nie budzący wątpliwości.**
- 3. Niezwłocznie zapewniać wsparcie asystenta wszystkim rodzinom tego potrzebującym, w tym w szczególności zobowiązanym do pracy przez sąd.**
- 4. Okresowej oceny sytuacji rodziny dokonywać nie rzadziej niż co pół roku i przekazywać ją Dyrektorowi Ośrodka, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15. W przypadku rodzin, których termin**

okresowej oceny upłynął, dokonać jej w możliwie najszybszym terminie.

POUCZENIE

Stosownie do art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Kierownik kontrolowanej Jednostki może w każdym czasie wycofać złożone do wystąpienia pokontrolnego zastrzeżenia. Wycofane zastrzeżenia pozostawia się bez rozpatrzenia.

Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego

Piotr Duda

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej

Zespół kontrolujących:

Izabela Chowańska – główny specjalista

Marzena Przybylska – główny specjalista